

Diplomová práce
POMĚR PŘÍMÉ A ZASTUPITELSKÉ DEMOKRACIE V ÚSTAVNÍM SYSTÉMU ČR
Petr Kopačka

Posudek oponenta práce

Pan Petr Kopačka předložil diplomovou práci na téma „*Poměr přímé a zastupitelské demokracie v ústavním systému ČR*“. Diplomant svou diplomovou práci předkládá v rámci druhého pokusu své obhajoby, když první pokus byl na základě hodnocení komise neúspěšný. Diplomantovi bylo uloženo, aby svou práci zcela přepracoval v intencích původního zadání práce. Diplomantu svou práci rozdělil do čtyřech kapitol, které doplnil o úvod, závěr a cizojazyčné resumé. Za cíle své práce si autor zvolil představit principy a instituty přímé demokracie a zjistit, které jsou v ČR uplatňovány a dále pak „*zda je možné stávající poměr přímé a zastupitelské demokracie změnit ve prospěch přímé demokracie při dodržení zásadních ústavních kautel a uplatnění institutů přímé demokracie ve vztahu k tripartitě moci*“. Jako metody své práce autor uvádí zejména práci s prameny a metodu analogie.

V první kapitole práce se autor snaží o vymezení pojmu demokracie, a to jednak na pozadí autokracie a jednak samotnou definicí pojmu demokracie. Kapitola je pojata jako popisná a úvodní kapitola, která je koncipována jako hlavně teoretická část práce. Je nutno poznamenat, že vychází primárně z politologických zdrojů. Navazující druhá kapitola, rozvíjí první kapitolu o pojednání o demokracii reprezentativní a přímé. V rámci části o zastupitelské demokracii je pak pojednání o volbách a volebních systémech, které by se mohlo zdát pro vymezené téma práce jako nadbytečné. Část věnovaná přímé demokracii je více méně popisem jednotlivých forem přímé demokracie tak, jak se uplatňují ve světě. I tato část je více méně popisná, založená primárně na českých pramenech, ačkoliv pojednává o institutech uplatňovaných v cizích ústavních systémech. Výjimkou je odkaz na švýcarskou ústavu, který je však jedním z mála. Z původní práce přetrvalo zařazení petic, a to i přes to, že si sám uvědomuje, že nejsou nástrojem přímé demokracie, ale formou participace na správě věcí veřejných, důvodnost jejich zařazení do přehledu je pak nijak nezdůvodněna.

Třetí kapitola je pak věnována uplatnění přímé demokracie v rámci českého modelu zastupitelské demokracie., ve které autor nejdříve nabízí historický exkurz od roku 1918 až do současnosti, na který navazuje pojednání o přímé demokracii v současném českém ústavním systému a právním řádu. Autor postupně analyzuje ustanovení současné Ústavy a Listiny a následně se věnuje referendu o přistoupení ČR k EU, část pak uzavírá popisem jednotlivých právních úprav referenda o vstupu do EU a odkazem na referendum místní a ve neposlední řadě popisem přímé volby prezidenta, která rovněž není institutem přímé demokracie. Na tuto část navazuje podrobnější pojednání o obecném referendu, respektive genezi jeho jednotlivých návrhů a popis diskuse týkající se nastavení podmínek pro konání a platnost referenda.

Asi zásadní kapitolou celé práce by mělo být pojednání kapitoly čtvrté, která má být shrnutím argumentů pro a proti přímé a nepřímé demokracii, nicméně se jedná pouze o popis různých cizích myšlenek, které autor pouze zaznamenává, ale není zde žádný osobní vstup autora, zejména je pak možné konstatovat to, že autor vycházel primárně z jednoho pramene. Bohužel zde absentuje skutečná polemika o prospěšnosti nebo škodlivosti referenda. Autor rovněž některé části neaktualizoval, když popisuje situaci ve straně Věci veřejné, která je

v současné době spíše mrtvou či děním ve straně Úsvit. V další části se autor následně věnuje vztahu mezi přímou demokracií a tripartitou moci. celá část působí poměrně složitě stavěným dojmem, vlastně se jedná o úvahu autora, které formy přímé demokracie, by bylo možné vztáhnout k jednotlivým částem moci. Z této části je pak zajímavá úvaha nad aplikací přímé demokracie vůči moci soudní, kdy si však autor zaměnil volbu soudců za přímou demokracii, navíc by bylo vhodné takovou úvahu rozvést více a případně podložit existujícími modely, zejména pak v USA.

Autor si zvolil zajímavé a rovněž poměrně obtížné téma. Z práce je patrné, že se autor snažil postihnout co nejširší záběr tématu, ale je třeba konstatovat, že práce působí velmi nejasně a nesourodě, a to i přes to, že je vidět, že autor si dal poměrně práci s úpravou své práce, která nyní má jasnější strukturu než práce předchozí. Práce je stále velmi popisná a obsahuje minimum vlastních názorů či analýz ze strany autora. Autor sice naznačil metody práce, a to odlišně než v předchozí verzi, ale ani tyto metody nebyly naplněny a lze i poměrně pochybovat, zda lze autorem vytčenou metodologii považovat za určující. Je škoda, že se autor tohoto nedostatku nevyvaroval, když mohl využít základní metodický návod v jím užitě literatuře (Blahož).

Práce vykazuje v systému THESES shodu v 65% s jiným textem, nicméně tento text je předchozí práce diplomanta, která byla přepracována na základě doporučení komise, v takovém případě se pak nejedná o plagiát. I přes výhrady uvedené výše v tomto posudku, jsem toho názoru, že předložená diplomová práce Petra Kopačky splňuje požadavky kladené na vědeckou práci, a proto ji **doporučuji k obhajobě**. Pro případ úspěšné a kvalitní obhajoby práce navrhuji, aby tato byla ohodnocena stupněm **dobře**.

K obhajobě navrhuji diplomantovi, aby se vyjádřil k tomu, zda by preferoval stanovení minimální hranice pro účast referenda či nikoliv. Dále pak, aby se vyjádřil k možnému zavedení lidové iniciativy jako dalšího prvku přímé demokracie.

V Praze dne 18. dubna 2015

JUDr. Tomáš Pezl